

ALTIN UYGARLIĞIN MİRASI

Bir Lazika
Romanı

Barış Müstecaplıoğlu

Barış Müstecaplıoğlu, Boğaziçi Üniversitesi'nde İnşaat Mühendisliği okudu. Hikâye ve roman eleştirileri *Varlık*, *Altyazı*, *Kitaplık* gibi dergilerde yayımlandı. 2002-2004 yılları arasında, Türkiye'nin ilk fantastik kurgu dizisi olan ve dört romandan oluşan *Perg Efsaneleri*'ni kaleme aldı. Bu seriden sonra, farklı türlerde *Kardeş Kanı*, *Şakird* ve *Bir Hayaldi Gerçekten Güzel* isimli üç roman yazdı. 2012'de *Şamanlar Diyarı* ile fantastik kurguya geri döndü. Üç kitaptan oluşan bu seriyle, geçmişten bugüne dünyanın her yerinde yaşanan düşmanlıkların anlamsızlığına büyüdü bir ayna tuttu. *Osmanlı Cadısı*'nda, uçan arabalarla leventleri, robotlarla semazenleri sıra dışı bir kurguda ustalıkla buluşturdu. Hem Osmanlı döneminde hem de gelecekteki İstanbul'da geçen bu roman, edebiyatımızda bilimkurgu ve distopyanın en başarılı örnekleri arasında gösterildi. 2018-2021 yılları arasında *Hayallere Ulaşma Rehberi*, *Gerçekler Kırıldı* ve *Dede Korkud Hikâyeleri*'ni modern bir şehir fantazyasıyla buluşturduğu *Ahtapotun Rüyası* isimli kitapları yayımlandı. 2024'te yaratıcı düşünmeyi önleyen zihinsel bariyerlerin nasıl aşılabileceğini, farklı düşünme yollarını bilimsel veriler ve uygulamalarla göstererek anlattığı kitabı *Yaratıcılık Kodu* okurla buluştu.

Yazarın çeşitli eserleri bugüne kadar İngilizce, Lehçe, Romence, Bulgarca, Çince, Arapça, Sırpça, Almanca, Hintçe ve Arnavutça dillerine çevrildi. Şangay Edebiyat Festivali, Londra Kitap Fuarı, Frankfurt Kitap Fuarı, Bombay Edebiyat Festivali gibi pek çok uluslararası edebiyat etkinliğinde konuşmalar yaptı.

2012'de Fantazy ve Bilim Kurgu Sanatları Derneği'nin kurucuları arasında yer aldı. 2022-2023 yılları arasında bu derneğin başkanlığını yaptı. Sanatçı dostlarıyla birlikte ülkemizde fantazy ve bilimkurgu türünde öyküleri, romanları ve illüstrasyonları ödüllendiren GİO Ödülleri'ni kurguladı. Çok sayıda edebiyat ve sinema ödülünde jüri üyeliği ve jüri başkanlığı yaptı.

Yazarlığın yanı sıra 20 yıla yakın süredir uluslararası şirketlerde insan kaynakları ve eğitim alanında yöneticilik yapan Barış Müstecaplıoğlu, halen enerji sektöründe insan kaynakları alanında üst düzey yönetici olarak çalışmaya devam etmektedir.

Barış Müstecaplıoğlu'nun kitapları bugün onlarca okulda öğrencilere yaratıcılıklarını geliştirmeleri ve hayallerine ulaşmanın yollarını keşfetmeleri için okutuluyor.

DOĞAN YAYINLARI TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Osmanlı Cadısı (Doğan Kitap)
Hayallere Ulaşma Rehberi (CEO Plus)
Gerçekler Kırıldı (Doğan Kitap)
Ahtapotun Rüyası (Doğan Kitap)
Korkak ve Canavar (Perg Efsaneleri 1) (XLibris)
Merderan'ın Sırrı (Perg Efsaneleri 2) (XLibris)
Bataklık Ülke (Perg Efsaneleri 3) (XLibris)
Yaratıcılık Kodu (CEO Plus)

ALTIN UYGARLIĞIN MİRASI

Bir Lazika Romanı

Yazan: Barış Müstecaplıoğlu

Editör: Sema Çubukçu

Yayın hakları: © 2025 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Ağustos 2025 / ISBN 978-625-5683-11-3

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Gökçen Yanlı

Sayfa uygulama: Taylan Polat

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Altın Uygarlığın Mirası

Bir Lazika Romanı

Barış Müstecaplıoğlu

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Bu ülkeye gönül vermiş Lazlar, Cumhuriyetimizin kurulmasında önemli bir rol oynadılar. İbrahim Şevki Tüzün, Esat Özoğuz gibi değerli şahsiyetler ilk mecliste Lazistan milletvekili sıfatıyla yer aldılar. Nâzım Hikmet, *Kurtuluş Savaşı Destanı*'nda Arhavili İsmail'in kişiliğinde Lazların vatana bağlılıklarını, fedakârlıklarını öyküleştirdi. O öyküyü dinlerken gözleri dolmayan bir Karadenizli bulmanız zor olur. Osmanlı İmparatorluğu'nda valilik yaptıklarını, hatta sadrazamlığa kadar yükseldiklerini saray arşivlerinden biliyoruz. Kahire'de, kahramanlıklarıyla nam salmış Osmanlı Valisi Lazoğlu Muhammed Bey'in heykeli, adını taşıyan meydana dimdik duruyor. Ama Lazlar bundan daha da eski, çok zengin bir tarihe ve mitolojiye sahip.

Rize'den Artvin'e, Arhavi'den Batı Gürcistan'a kadar uzayan muazzam bir tarihsel ve kültürel hazinenin üzerinde oturuyoruz. Bu coğrafyada var olmuş antik Kolhis Uygarlığı tarih sahnesinden silindikten sonra, küllerinden Lazika Krallığı doğmuş. Asırlar boyunca bölgede önemli bir güç olan Lazika Krallığı, Osmanlı İmparatorluğu'nda Lazistan Eyaleti olarak yeniden hayat bulmuş. Günümüzde Lazların çok büyük bir bölümü Türkiye'de yaşıyor, bu ülkenin ayrılmaz bir parçası oldular, ama tarihleri, kültürleri, dilleri yok olmaya yüz tuttu. Halbuki bu kültürel ve mitolojik zenginlik sadece Lazlara ait değil tüm Türkiye'ye ait. Troya gibi, Ayasofya gibi, Nemrut Dağı gibi, Hitit şehri Alacahöyük gibi, Anadolu'dan yolu geçmiş tüm diğer medeniyetler gibi ortak mirasımız.

Karadeniz, sadece bu yönüyle değil, uçsuz bucaksız el değmemiş ormanlarıyla, tarihin her döneminde insanların hayranlığını kazanmış Kafkas arılarıyla, bin derde deva ballarıyla da büyüleyici bir coğrafya. Bu coğrafyayı yakından tanımamı, Laz kültürünün ve mitolojisinin zenginliğini keşfetmemi sağlayan Lazzoni ve Elvish Honey firmalarına, genç ve idealist yöneticileri Efe Kababulut ve Peri Kababulut'a teşekkür ediyorum. Bu kitabı yazmaya başladıktan sonra öykünün geçtiği yerleri bizzat ziyaret etmeme, arı çiftliklerini yakından görmeme, yöre halkının günlük yaşamını deneyimlememe yardımcı oldular. Bana düşlediğim öyküyü renklendiren pek çok ilham verdiler. Bölgeye yaptığım ziyaretler sırasında, Arhavi ormanlarının derinliklerinde, Sümela Manastırı'nın dehlizlerinde dolaşmak, doğanın görkemiyle başım dönmüşken bir tulumun sesiyle dinginliğe kavuşmak, zihnimi, ruhumu ve bu sayede *Altın Uygarlığın Mirası*'nı zenginleştirdi.

Bu romanın; görkemli ağaçların, mitolojik arıların ve Karadeniz'in coşkun dalgalarıyla yoğrulmuş Lazların renkli dünyasına büyümlü bir kapı açmasını, ortak mirasımız Lazika Krallığı ve Kolhis Uygarlığı üzerindeki binlerce yıllık sis bulutunu dağıtmasını umuyorum.

Barış Müstecaplıoğlu
Temmuz 2025

Giriş

Bulutsuz gökyüzünde kanat çırpın atmacanın keyfi yerindeydi. Az ötede uçan eşine yan gözle baktı. Onun kıvrak hareketlerini, bir dalga gibi alçalıp yükselmesini, aşağıdaki avları gözlerken havada çember çizmesini sevgiyle seyretti. Kendisi yavrularıyla meşgulken, eşi günler boyunca tek başına avlanmıştı. Buna rağmen onları hiç aç bırakmamıştı. Bazı günler eşi dal parçalarından örülmüş yuvaya döndüğünde bitkin görünüyordu. Tüylerinin yıprandığını, kuyruğunun hırpalandığını fark ediyordu. Kim bilir yalnız başına ne zorlu yolculuklar yapıyordu. Yavrular yeterince büyüdüğü için şimdi birlikte avlanabiliyorlardı. Yan yana kanat çırpma, engin maviliği tutkuyla paylaşmak ikisinin de hoşuna gidiyordu.

Onca zaman yuvaya hapsolmak dışı atmacanın ruhunu yormuştu. Avlanmanın heyecanı, damarlarında dolaşan kanın alevlenmesi ona iyi geliyordu. Doğasında hareketsiz kalmak, başkaları tarafından beslenmek yoktu. Kanat çırpmayı bırakıp kısa bir süre sakince süzülürdü. Geniş kanatlarının altından akan serin hava tüylerini okşadı. Bu özgürlük hissini özlemişti.

Yuvaya dönerken yanında lezzetli bir yemek götürmeyi arzuluyordu. Yavrularına becerikli bir avcı olduğunu göstermek gururunu okşayacaktı. Heybetli dağları kaplamış uçsuz bucaksız bir ormanın üzerinde uçuyordu, yeşilin her tonu dört bir yana, göz alabildiğince uzanıyordu. Burada pençelerini geçirebileceği sayısız kuş olmalıydı. Bir sığırcık bulma umuduyla aşağıya baktı, keskin gözleriyle etrafı taradı. Gagasının dibindeki hassas burun

delikleriyle derin bir nefes aldı, havayı kokladı. Küçük kuşları görebilmek için ağaçlara doğru alçaldı. Dönüp bakmadı, ama eşinin onu takip ettiğinden hiç şüphesi yoktu.

Altlarında uzanıp giden binlerce ağacın yaprakları rüzgârda sallandıkça, orman dalgalanan yeşil bir deniz gibi görünüyordu. Görkemli kayınlar, hoş kokulu ıhlamurlar, palamut yüklü meşeler, sert ve dayanıklı gürgenler, kozalaklı çamlar, dikenli meyveleleriyle kestaneler, kökleri toprağın altında birbirine dolanmış, aynı suyu, aynı havayı, en çok da aynı kaderi paylaşarak asırlara tanıklık etmişti. Bitmek bilmeyen kuraklıklardan yangınlara, dinmek bilmeyen sağanaklardan böcek istilalarına bin bir türlü derde birlikte göğüs germişlerdi. Dağların tepelerine doğru iğne yapraklı ağaçlar çoğalıyordu. Diğerlerini hemen her yerde görebilirdi, ama şu sakallı kızılâğaçlarla sadece bu yörede karşılaşılıyordu.

Atmaca, tekdüze renklerin içinde farklı bir renk seçebilmek umuduyla tüm dikkatini topladı. Aniden minik, küçük bir karaltı yeşilliğin içinden yükseldi, dalların on beş, yirmi metre kadar üzerine çıkıp ileriye doğru uçmaya başladı. Gökyüzünün amansız avcısı heyecanlandı, bu tam da hayalini kurduğu gibi etine dolgun bir sığırcıktı. Onu kafasına kıyasla fazlasıyla uzun kanatlarından, kısacık kuyruğundan, parıltılı siyah tüylerinden tanımıştı. Tüylerinin üzerine minik, renkli pullar serpilmiş gibi görünüyordu. Kuşu eşinden önce fark etmiş olmayı umdu, bu avı kendisi yakalamak için büyük bir arzu duydu. Uzun kuyruğu ve geniş kanatlarıyla ok gibi hızlandı, kenetlendiği hedefe doğru dalış yaptı. O kadar süratliydi ki birkaç saniye içinde sığırcığa dokunacak kadar yaklaştı. Kuş onu fark edince canını kurtarma derdine düştü, kanatlarını telaşla çırparak ağaçların arasına indi. Fakat atmaca ondan daha çevikti, çok geçmeden iki meşe ağacının arasında avını kısırdı, sivri pençeleriyle onu havada yakaladı.

Atmaca yeniden yükselip o akşamki ziyafeti eşine göstermek istedi. Özgüveni yerine gelmişti, yuvada hareketsiz geçen gün-

lerin yeteneğini köreltmemesi içini rahatlatmıştı. Önüne çıkan sık dallara çarpmamaya çalışarak gökyüzüne dönecek bir geçit aradı. Birdenbire üzerine doğru gelen tuhaf yaratık onu ürküttü. Kanatları olmayan, inanılmaz bir hızla uçan bu uzun ve ince hayvanla daha önce karşılaşmamıştı. Bulutların arasında mağrurca dolaşırken hep avcı olmaya alışmış bedeni, bu beklenmedik saldırgana nasıl tepki vereceğini bilemedi. Ondan kaçmaya çalışırken pençelerini açtı, sığırcık kuşu yaralı kanadına rağmen can havliyle uzaklaştı. Ok büyük bir süratle atmacanın başını sıyırdı geçti, az ilerideki görkemli kayın ağacına saplandı. Kayının gökyüzüne bir ağ gibi uzanan dallarına tünemiş serçeler korkup etrafa dağıldılar.

Atmaca, sağında solunda uçan serçelere aldırmadı. Normalde onları avlamak için heyecan duyardı, lakin bu gizemli düşman onu dehşete düşürmüştü. Bilinmezin verdiği korkuyla hızlandı, birkaç saniyede ormanı aşağıda bıraktı, güvenli bir yüksekliğe çıktı. Soluk soluğa etrafına baktığında, eşinin pençelerinde bir tavşan yavrusu gördü, muhtemelen ağaçların arasında bir yuva fark etmiş, orayı ziyaret etmişti. Yemek tercihlerinde ilk sırada değildi, yine de bu akşam onunla idare etmeyi yeniden aşağı inmeye yeğlerdi. Kanatları olmadığı halde kendisi kadar hızlı uçan o sivri gagalı yaratıkla kapışmak istemiyordu. Yavrularının ona ihtiyacı vardı, sağ salim geri dönmeliydi. Aşağıda uçuşan serçelere ve sığırcık kuşlarına bir başka sefere der gibi baktı. Yuvalarına doğru yola çıkan eşinin peşine takıldı.

“Oku boşa harcadın!” diye hayıflandı Ksenophon, başını hoşnutsuzca sallarken. “Buna şaşırdım. Daha önce hiç iskalamamıştın.”

İri yapılı Hellen okçusu, yanı başında hayal kırıklığıyla dikiyordu. Belindeki kuşağa geniş ağızlı bir kılıç takılıydı, elindeki yayı sınıksız tutuyordu. Kirden ve terden yaralarla kaplanmış yüzünü sıvazladı. “Mendebur çok hızlıydı” diye homurdandı.

“Böylesini hiç görmedim, bir saniye önce oradaydı şimdi kayboldu. Bu orman efsunlu diyenler boş konuşmuyor.”

“Efsunlu ya da değil” diye omzunu silkti Ksenophon. Kalcanından güç alıp üzerinde oturduğu kayadan zorlukla kalktı. Günlerdir durup dinlenmeden yürüdükleri için ayakları çok ağrıyordu, seçme şansı olsaydı geceyi burada geçirirdi. Fakat bir yerde uzun süre beklemeleri tehlikeliydi. “Her ne olursa olsun ormanı aşmamız lazım. Kolhisliler köyleri boşaltmış ama uzağa gittiklerini sanmam. Bizi gözetliyor, pusu kuruyor olabilirler. Sanki her ağacın ardında gölgelerini görüyorum. Buraya kadar gelerek büyük iş başardık. Fakat önümüzdeki günler daha kolay olmayacak. Yola devam etmeliyiz.”

Komutanlarının ayaklandığını gören askerler çöküp kaldıkları yerlerden kalktılar, ağaçların arasını mızraklı, kılıçlı, kalkanlı binlerce gözü pek savaşçıyla kaplandı. Başlarında tüylü miğferler, üzerlerinde sağlam zırhlar vardı. Çoğu yaralıydı, kılıçlarla kesilmiş, oklarla vurulmuş, gürzlerle dövülmüşlerdi. Neredeyse hepsinin ayakları nasır tutmuştu, tabanları yerdeki taşlardan çizilmiş, topuklarına kan oturmuştu. Bazıları kalın halatlarla tekerlekli arabalar çekiyordu, bu arabalarla savaş ganimetlerini, kaybettikleri dostlarından kalan silahları, tükenmeye yüz tutmuş erzakı taşıyorlardı. Komutanın onayı olmadan erzaka dokunulmasını önlemek için arabaların etrafında ordudaki en heybetli cengâverler nöbet tutuyordu. Ama açlığın hükmü birkaç gün daha sürerse, gözleri dönecek olan sayısız Hellen savaşçısını durdurmaya kimsenin gücü yetmezdi.

Ksenophon, gözcülerin haberini iletmediği köye doğru yürürken, onu takip eden binlerce adamın hem ona büyük bir kudret bahsettiğini hem de onun için aynı büyüklükte bir tehdit oluşturduğunu biliyordu. Hellen ordusunu buraya kadar getirmekte başarılı olmuştu, sayısız düşmanı alt etmiş, tuzaklardan ve pusulardan ustaca kurtulmuş, birlikte yüzlerce kilometre yürümüşler-

di. Ama evlerine dönebilmeleri için daha önlerinde uzun bir yol vardı. Şayet kısa sürede erzak bulamazlarsa, savaşçılara ölümcül bir hastalık gibi yayılacak olan çaresizliğin ve öfkenin yöneleceği kişi kendisi olacaktı.

Geriye dönüp baktığında hatırladıkları, bu yolculuğu bizzat yaşadığı halde ona inanılmaz geliyordu. Pers Prensi Kyros'a güvenip, Pisidialıları topraklarından atmak için kurduğu orduya paralı asker olarak katılmışlardı. Kyros, güçlü Hellen savaşçı- larını saflarına katmak için bol bol altın dağıtmaktan kaçınma- mıştı. Sefere çıktıktan sonra, prensin asıl amacının ağabeyi Kral Artakserkses'i tahttan indirmek olduğunu, onlara yalan söyledi- ğini öğrenmişlerdi. O an geri dönseler şimdi evlerinde güvende olacaklardı, ama hatalı bir karar vermişlerdi. Kyros çok daha fazla altın önerince gözlerini hırs bürümüş, yola devam etmişlerdi. Krala baskın yapabilseler bir ihtimal zafer kazanabilirlerdi, Hel- len askerleri Pers ordusunun bel kemiğini oluşturan vahşilerden daha usta savaşçılardı. Ama Kyros'un dostları ona ihanet etmiş, Artakserkses ne amaçla geldiklerini öğrenmiş, başa çıkamayacak- ları kadar büyük bir ordu toplamıştı. Kyros savaşta öldürüldük- ten sonra sağ kalanların oradan kaçmak dışında bir seçeneği kal- mamıştı. Lakin kral peşlerini bırakmamıştı, kardeşinin ihanetine duyduğu öfkeyle ona yoldaşlık eden herkesten intikam almaya kararlıydı. Evlerine dönmek için gemilerine ulaşmalarını engel- lemiş, onları Atina'ya kadar dolambaçlı ve tehlikelerle dolu bir yolda yürümeye mecbur bırakmıştı.

Ksenophon derin bir nefes aldı, başını kaldırıp sık dalların arasından gökyüzünde parlayan güneşe baktı. Yabancı topraklar- da, gizemli bir diyardaydı, yine de tepelerindeki güneş Atina'da- kinden farklı değildi, komşuları da şu an göğe bakıyorlarsa aynı manzarayı görüyorlardı. Bunu düşünmek ona iyi geliyordu. Ev- lerine dönebilme umudunu besliyordu. Gözleri kamaşana kadar bekledi, sonra omzuna asılı heybesini tuttu, usulca sıktı. İçindeki

papirüs tomarını hissetmek hoşuna gitti. Bu zorlu yolculuğu ya-
zıya dökmek, zamanı gelince halkıyla paylaşmak heyecan verici
olacaktı. Sefere başladıklarında sıradan bir asker olduğu halde,
cesareti, hitabeti ve zekâsıyla kendini orduya kabul ettirmiş, dö-
nüş yolculuğuna komuta edecek kişilerden biri olarak seçilmişti.
Geleceğe miras bırakacağı bu yolculuk hikâyesinde başrolü üst-
lenmeyi hak etmişti.

İşin en güzel yanı, aralarında yazı yazmaya meraklı tek kişi
kendisiydi. O bu büyük macerayı nasıl papirüse dökerse, ona ne
isim verirse, asırlar boyunca öyle bilinecekti. Öyküsüne kattığı
kişiler ölümsüzlük kazanacak, görmezden geldiği kişiler ise top-
rağın altında unutulacaktı.

Birkaç metre uzağında, her biri insan azmanı dört savaşçının
halatlarla çektiği dört tekerlekli arabaya baktı. Arabanın üzerin-
deki kafesin üstüne, içinde saklananları gözden uzak tutan kirli
bir örtü atılmıştı. Ksenophon, evine yola çıkarken düşlediği altın-
larla ve ganimetle dönemeyecekti, bunu kabullenmişti. Yine de
şayet Atina'daki soylulara o örtünün altındaki eşsiz hazineyi su-
nabilirse, hak ettiği saygınlığa kavuşabilirdi.

"Dikkatli olun, arabaya zarar gelmesin!" diye bağırdı onu çe-
ken askerlere. Günlerdir dağ tepe demeden yürüyen, Perslerden
Kolhislilere bin bir türlü düşmanla savaşan adamlar, omuzlarına
yüklenen bu ağır işten duydukları hoşnutsuzluğu homurdana-
rak gösterdiler. Gene de onları evlerine ulaştıracağına inandıkları
genç komutana ters bir karşılık vermediler.

Zırhlarla ve kılıçlarla donanmış binlerce Hellen askeri, sık
ağaçlıklı ormanda ilerlerken, ölesiye aç, yorgun ve yara bere için-
de olmalarına rağmen onca yolu aşıp buraya gelebildikleri için
gururluydular. Yolculuğun geri kalanında yaşanacaklara dair
duydukları merakı ve endişeyi ise içlerine atıyorlardı.

Engelibeli zeminde düşse kalka, yollarını kesen dalları kılıçlarıyla
parçalayarak, gün batımına kadar yürüdüler. Askerler yeniden

dinlenmek için huysuzlanmaya başlayacaktı ki, Ksenophon ordunun iki yüz metre önünde ilerleyen gözcülerden birinin koşarak geldiğini gördü. Uzun boylu, ince yapılı adamın saçları sakalı birbirine karışmıştı, yaklaştıkça yüzündeki heyecanlı ve mutlu ifade daha rahat seçiliyordu. Suratındaki ışıltıya bakılırsa, bu defa getirdiği haber çoğu zaman olduğu gibi onları bekleyen tuzaklarla ya da düşmanlarla ilgili değildi. Genç komutan, gözlerinin onu yanıltmıyor olmasını umdu, iyi haber almaya çok ihtiyacı vardı.

Gözcü, nefes nefese kalmış bir halde onun birkaç metre uzaklığında durdu, kalkanını ve mızrağını yere dayayıp kısa bir süre soluklandı. Sonra başını kaldırıp Ksenophon'un gözlerine dimdik baktı, onlara anlatacağı her neyse, bu haberi getiren kişi olmaktan dolayı mutlu görünüyordu.

"Köy... Köy az ötede, on dakika mesafede" dedi neşeyle gülümseyerek. "Ne bir tuzak ne de savaşçı var, sadece silahsız köylüler... Çoğu ihtiyar ya da çocuk. Ama bolca erzak gördük, üst üste, yan yana dizili sayısız fıçı, belki yüz belki iki yüz tane. Evlerin içi de eşya dolu. Diğer gözcüler köyün girişinde nöbet tutuyor. Şayet Kolhis askerlerini görürlerse bize haber verecekler. Ama ben kimsenin geleceğini sanmam. Eli kılıç tutanlar köyü terk etmiş. Dağların yüksek kesimlerine kaçmışlar."

"Bizimle göğüs göğse çarpışmak istemedikleri belli" dedi Ksenophon. Yüzünü buruşturdu. "Buna kaçmak denmez, kurnazlık ediyorlar. Birkaç gün sonra mecburen o dağları aşmamız gerekecek. Bizi yukarıdan ok ve sapanla avlayacaklar."

Gözlerinin önünde birkaç gün önce kırk elli kadarıyla yüzleşmek zorunda kaldıkları Kolhis cengâverleri canlandı. Hayvan derisinden zırhlar giyen, gözünü budaktan sakınmayan bu yiğit savaşçılar, binlerce Hellen askerinin karşısına dikilmekten çekinmemişlerdi. Aralarında kadınlar da vardı, uzaktan yüzlerini göremese de vücut hatlarından bunu anlamıştı. Sapanlarıyla fırlattıkları sivri taşlar, onlarca adamını yaralamış, altısının canını

almıştı. Yanağında kabuk bağlamış yarayı ovuşturdu, taşlardan biri onu sıyırıp geçmiş, hemen arkasındaki askerin gözünü çıkarmıştı. Adamın canhıraş haykırışları, omzuna fışkıran kanın sıcaklığı aklına gelince yüzünü buruşturdu. Sapan birkaç santim yana kaysa o acıyı çeken kendisi olacaktı. Kolhis savaşçıları kuşatmaya çalıştıklarında, baş belaları az önceki atmaca gibi bir anda ortadan kaybolmuşlardı. Sanki yer yarılmış da içine girmişlerdi. Birkaçını öldürdüklerinden emindi, ama hiç ceset bulamamışlardı, ölülerini de sırtlayıp götürmüş olmalıydılar.

Bunları hatırlamak canını sıktı, kirlenmiş sakalını sıvazladı. Ardından omzunu silkti, haftalarca süren yürüyüş boyunca buna benzer, hatta bundan çok daha beter durumlara düşmüşlerdi. Yine de bir şekilde hayatta kalmayı başarmışlardı. Dağları aşmayı zamanı gelince düşünürdü, şimdi ordunun biraz rahatlamaya ve karnını doyurmaya ihtiyacı vardı.

“Köyün savunmasız olması güzel. Orada dinlenip tepelerdeki savaşa hazırlanabiliriz” dedi. Cebinden iri bir altın para çıkarıp gözcüye verdi. Adam parayı alıp minnetle eğildi.

“Bizi oraya götür, peşinden geleceğiz.”

Ksenophon, geldiği yöne doğru koşmaya başlayan adamın arkasından yürümeden önce, hemen arkasında duran yaverine dönüp emirlerini ilettiler.

“Askerlere haber salın, sözlerim kulaktan kulağa yayılsın. Bu köyde erzak kadar bilgi de edinmeliyiz. Dağları aşabilmek için civarı bilen rehberlere ihtiyacımız var. Benden izin almadan kimse köylülerin kılına dokunmayacak. Şayet gönüllü olarak erzak verirlerse yağma yapılmayacak. En azından ben söyleyene kadar... İtaat etmeyenleri iki ağacın arasında çarmıha geririm.”

Gözcü doğru söylemişti. On beş dakikalık yürüyüşten sonra, Ksenophon iki katlı ahşap evleriyle klasik bir Kolhis köyünün meydanındaydı. Burası oldukça büyük bir köydü, ortasında meydan denebilecek geniş bir çimenlik vardı. Evlerin çoğu ve-

randalıydı, bazılarının kapısı sahipleri aceleyle çıkıp gitmiş gibi açık kalmıştı. Gözlerini kısıp dikkatle baktı, o kapıların ardında pusu kurmuş okçular ya da sapancılar olmasından endişe ediyordu. Ama rüzgârda dalgalanan birkaç yıpranmış perde dışında hiç hareket yoktu. Bahçeleri kaplayan rengârenk çiçekler göz alıcıydı, karın beyazı güneşin sarısına, alev kırmızısı gecenin karasına karışmıştı, bu irili ufaklı çiçeklerin bazılarını hayatında ilk kez görüyordu. Ahırlarda birkaç hastalıklı cılız at dışında hayvan kalmamıştı, muhtemelen dağlara çıkanlar hayvanları da yanlarına almıştı. Çimenliğin ortasında, taşlarla çevrelenmiş bir su kuyusunun yanında, diz çökerek sakince bekleyen bir avuç silahsız köylü duruyordu. Çoğu yaşlıydı, aralarında birkaç da çocuk vardı. Diğerlerinin bu savunmasız biçareleri neden geride bıraktıklarını merak etti, daha önceki köylerde böyle bir şey görmemişti. Binlerce Hellen askeri evleri dört bir yandan kuşatmış, komutanlarının tek bir sözülle her yeri yakıp yıkmaya hazır bir halde bekliyordu.

Köylülerin arasından bir ihtiyar usulca doğruldu, ellerini göğsünün üzerinde birleştirip onu saygıyla selamladı. Ksenophon, adamın kıra döke de olsa Yunanca konuştuğunu fark etti, buna hem şaşırды hem de sevindi.

“Aziz misafirlerimiz, hoş geldiniz!” dedi adam. “Sizi köyümüzde ağırlamaktan şeref duyarız. Bizler barışçıl insanlarız, evimiz evinizdir. Ne isterseniz alın, dilerseniz burada konaklayın. Tanrı misafirleri başımızın tacıdır. Sizden tek dileğimiz, yüce Tanrı’nın bize bahşettiği canlarımızı bağışlayın.”

Ksenophon, köylüye doğru birkaç adım yaklaştı, onu aynı saygıyla selamladı.

“Bize el kaldırmayana biz de el kaldırmayız. Karşımda sadece bir avuç ihtiyar, birkaç çocuk görüyorum. Köyün geri kalanı nerede?”

“Geldiğinizi öğrenince dağlara çıktılar. Sizden korktular. Ordunuz hakkında korkunç şeyler söyleniyor, insan yiyormuş-

sunuz, kadınları ganimet olarak alıyormuşsunuz, geçtiğiniz yerlerde taş üstünde taş bırakmıyormuşsunuz... Ama ben gençliğimde Yunanistan'da bulundum, medeniyetinizi tanıyorum. Yıllarca toprağınızda yaşadım, onurlu insanlar olduğunuza kaniyim. Sadece evinize dönmeye çalıştığınızı biliyorum. Bana inanan dostlarım ve kimsenin sahip çıkmadığı yetimlerle burada kaldık."

Yaşlı adam, başını kaldırıp genç komutanın gözlerinin içine baktı. Yüzündeki mahcup ve ürkek ifade birkaç saniyeliğine silindi, bakışlarına arzu ve açgözlülük yansdı. Çok geçmeden eski mütevazı haline büründü. Sanki kalbinde iki farklı ruh saklıydı.

"Ben Atinalıların dillere destan zenginliğini ve cömertliğini de tanıdım. Halkınıza iyilik eden iyilik bulur. Size yardım edersek bizi uygun şekilde ödüllendireceğinize eminim."

Ksenophon, karşısındaki yaşlı kurdun derdinin taşıdıkları savaş ganimetlerinden ve altınlardan pay koparmak olduğunu anladı. Tamahkâr insanları sevmezdi, içinden kılıcını çekip bu açgözlü köylünün kellesini almak geldi, ama kendine hâkim oldu. Onlara yardım edenlere nasıl davrandıkları civarda mutlaka duyulurdu. Başlarında bunca bela varken, bazı açılardan hiç de yalan olmayan kötü şöhretlerini büyütmenin anlamı yoktu.

"Bize ne yardımın dokunabilir ihtiyar?" dedi küçümseyici bir bakışla. "Erzak fıçıları ileride duruyor, evleriniz terk edilmiş, sen olmasan da dilediğimizi alırız. Sen ne yapacaksın da ödül bekleyeceksin?"

Bunları söylerken, adamın onlara dağlardaki pusular ve düşmanlar hakkında bilgi vermesini umut ediyordu. Ama duydukları çok daha heyecan verici oldu.

"Aziz misafirim, bu fakir kulunuzu hor görmeyin! Şu fıçılarıdaki yiyecekler askerlerinizi ancak bir öğün doyurur, belki hepsine yetmez. Bu köyün asıl meşgalesi arıcılıktır, komşu köylerin de öyledir. Sizi günlerce tok tutacak, gücünüze güç katacak ben-

zersiz ballarımız gizli bir mağarada saklı. Tüm ordunuza yeter. Dilerseniz sizi o mağaraya götürebilirim.”

Adam arkasına döndü, hemen ardında duran en az kendisi kadar yaşlı bir kadından küçük bir testi aldı, Ksenophon’a uzattı.

“Buyurun, balımızın tadına bakın. Başka bir yerde böylesini yemiş olamazsınız. Dağlarımızda yaşayan arılar en has çiçeklerden yapar.”

Genç komutan, en son ne zaman bal yediğini hatırlamaya çalıştı, tadının güzelliğini, Atinalı soyluların özel günlerde ikram ettiği seçkin bir yiyecek olduğunu anımsıyordu. İnsana güç ve sağlık verdiğini duymuştu, şu an askerlerinin her ikisine de çok ihtiyacı vardı.

Heybesinden çıkardığı tahta kaşığı testiye daldırdı, koyu sarı, kıvamlı sıvıyı ağzına götürmek üzereyken durdu.

Zehirli olmadığını nereden bilecekti? Belki de bu ihtiyarlar kendisine tuzak kuruyordu. Ya az önce adamın gözlerinde gördüğü arzu ganimet için değil de intikam içinse, bundan nasıl emin olabilirdi?

Kaşığı ona doğru uzattı. “Önce sen ye” dedi buyurgan bir sesle. Diğer eliyle grubun arkasında duran on yaşlarında iki oğlanı yanına çağırırdı.

“Sonra da bu çocuklar yesin. Ancak ondan sonra tadına bakayım.”

İhtiyar anlayışlı bir tebessümle başını salladı. Bir an bile tereddüt etmedi, kaşığı balla doldurup dudaklarına götürdü, tek yudumda yuttu. Ardından dizinin dibinde uysalca bekleyen oğlanlara sırayla ikram etti. Küçük çocuklar hiçbir endişe duymadan balı ağızlarında dolaştırıp keyifle yediler. Hallerinden memnun görünüyorlardı.

Rahatlayan Ksenophon, kaşığı alıp testiye daldırdı. Dilinin üzerine yayılan tadı alınca kalbi hızla çarpmaya başladı. Bu meret hayal ettiğinden bile daha lezzetliydi! Günlerdir ormanda ne

buldularsa onu yemişlerdi, midesine en son ne zaman böyle nefes bir şey girmişti, hatırlamıyordu. Baldan bir kaşık daha aldı, koyu sarı sıvı boğazına doğru usulca akarken, her dokunduğu noktaya huzur, neşe ve zevk verdi.

Daha şimdiden yorgunluğunun azaldığını, ağrılarının dinmeye başladığını hissediyordu.

Genç komutan, yaşlı adama minnetle ve takdirle baktı, kesesinden çıkardığı büyükçe bir altın parayı önüne fırlattı.

“Bu senin, onu hak ettin. Git ve adamlarıma o mağaranın yerini göster. Dediğin gibi orada balla dolu fiçılar bulursak, çok daha fazlasını veririm.”

İhtiyar köylü, parayı heyecanla alıp kuşağına sıkıştırdı. Yerden kalkıp ormana doğru hızlı adımlarla yürümeye başladı. Komutanlarının işaretleriyle, bir manga Hellen askeri mızraklarını kuşanıp onu takip etti. Birlikte ağaçların arasında gözden kayboldular.

Ksenophon, adamlarına işlerine yarayacak eşyayı ve erzakı toplamaları için emir verdikten sonra, testideki balı arka arkaya kaşıklamaya başladı. Her lokmasında kendini cennette ilahi meyvelerden yiyormuş gibi hissediyordu. Göz ucuyla biraz uzağında duran üstü örtülü arabaya baktı, görkemli Atina'ya o arabadaki hazineyle birlikte bu benzersiz baldan da götürürse, mağlup bir ordunun komutanı gibi değil ganimetlerle dönen muzaffer bir lider gibi karşılanırdı. Bu sahneyi hayal edince içinde güvercinler havalandı. Sakin adımlarla o yöne yürüdü, eliyle etraftaki askarlere uzaklaşmalarını işaret etti. Arabaya ulaşınca üstündeki örtüyü birkaç parmak araladı, tek gözüyle içine baktı. Parmaklıkların ardındaki genç kadın, yere bağdaş kurmuş, dua eder gibi ellerini kavuşturmuştu, uzun saçları yüzünü saklıyordu. Örtünün karanlığında zar zor görülüyordu. Onu ormanda buldukları anı düşündü, ağaçların arasında güneş gibi parlıyordu. Bugüne kadar onca ülke gezmişti, ama onun kadar güzel bir kadınla daha önce

hiç karşılaşmamıştı. Atina soyluları böylesi bir cazibe için dünyaları vermekten kaçınmazdı.

Örtüyü bırakıp arabadan uzaklaştı. Akşam olunca bir ateş yakacak ve o ateşin ışığında bütün bu yaşadıklarını papirüse dökcekti. Gelecek nesiller yaptıkları benzersiz yolculuğu ve aştıkları engelleri onun cümleleriyle öğrenecekti.

Bunu düşlemek, dudaklarının arasından midesine akan bal kadar lezzetliydi.

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Rize'den Artvin'e, Arhavi'den Batı Gürcistan'a uzanan coğrafyada var olmuş antik Kolhis Uygarlığı tarih sahnesinden silindikten sonra, küllerinden Lazika Krallığı doğdu. Asırlar boyunca bölgede önemli bir güç olan Lazika Krallığı, Osmanlı İmparatorluğu'nda Lazistan Eyaleti olarak yeniden hayat buldu. Bu kültürel ve mitolojik zenginlik sadece Lazlara ait değil tüm Türkiye'ye ait. Troya gibi, Ayasofya gibi, Hitit şehri Alacahöyük gibi, Anadolu'dan yolu geçmiş tüm diğer medeniyetler gibi ortak mirasımız. Fakat zaman içinde bu mirasın üzeri bir sis bulutuyla kaplandı.

Bir arkeoloji ekibi, Arhavi ormanlarında Lazika Krallığı üzerine araştırma yaparken gizemli bir şekilde ortadan kaybolur. Arkasında hiçbir iz bırakmayan gençleri aramak için bölgeye gidenler sonuç alamayınca, bulunduğu mekânda geçmişte yaşanmış duyguları hissedebilme yeteneğine sahip bir empatan görevlendirilir. Empatan ve ekibi, kayıp gençleri ararken bin bir sır dolu Tanura köyünde, Sümela Manastırı'nın gizli odalarında, Arhavi'nin uçsuz bucaksız ormanlarında ve arı kovanlarında büyüleyici bir yolculuğa çıkacaklarından habersizdir. Bu yolculukta sadece yörenin sırlarını değil, kendi aralarındaki sırları da keşfetmeleri gerekecektir.

Altın Uygarlığın Mirası, görkemli ağaçların, mitolojik arıların ve Karadeniz'in coşkun dalgalarıyla yoğrulmuş Lazların renkli dünyasına kapı açarken, ortak mirasımız Lazika Krallığı ve Kolhis Uygarlığı üzerindeki binlerce yıllık sis bulutunu dağıtıyor.

QR kodu okutunuz

Dijital fiyat etiketi

tavsiye edilen
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 295

Sertifika no: 44919

ISBN 978-625-5683-11-3

**Doğan
Kitap**